

3 מאי, 2007
ט"ו באייר התשס"ז

לכ' מר קלמן סמואלס,
מייסד ויו"ר שלוחה
אבן דן 6
ירושלים

לקלמן שלום רב,

בהמשך לדיון המקצועי שניהלנו, ברצוני להביא בפניך את חזוני בהתייחס להתפתחות הארגון בעתיד, בהתבסס על תפיסתי את ייחודה של שלוחה כמודל לטיפול בילדים בעלי צרכים מיוחדים ומשפחותיהם.

ראשית כל, ברצוני להבהיר את תפיסתי בהתייחס לייחודיות של מרכז שלוחה ולאמירה החברתית המתבטאת בשירותים שהוא מספק. מחקרים מוכיחים בצורה עקבית כי ילדים עם צרכים מיוחדים מציגים אתגרים קשים ובלתי פוסקים בפני בני משפחתם בשאיפתם לשמור על איכות חייהם בדומה למשפחות ללא אתגרים דומים. יכולת ההורים להתמודד עם רצונם לתת את הטיפול המיטבי לילדיהם – עומדת בפני אינספור של מבחנים תובעניים. לכן, לא מפתיע כי משפחות רבות חשות בדידות וחוסר אונים בשעות קריטיות. מרכז שלוחה הוקם ופותח על מנת לתת מענה עדכני ואחראי לקריאת המשפחות לעזרה. הנני מבצעת מחקרים בשלוחה במשך ארבע השנים האחרונות, ובתקופה זו עקבתי אחר ההתפתחות השיטתית בהמשגה המקצועית ובמתן השירותים, והתרשמתי עמוקות ממסירות ההנהלה והצוות – לא רק ממאמץ בלתי-פוסק לסייע לילדים ולמשפחותיהם, אלא גם מפתחות ללמידה, להכנסת שינויים ומנכונות לאמץ גישות חדשניות ולהשתמש בכלים טיפוליים חדשים.

מרכז שלוחה הוקם על ידי הורים, למען הורים, כמענה לצורך המתמשך לשפר את איכות חייהם של ילדיהם עם הצרכים המיוחדים. כל אב ואם מבקשים לוודא שנעשה כל מאמץ על מנת לסייע לילדיהם להתפתח ולהגיע למיצוי מקסימאלי של הפוטנציאל שלהם. ההורים רוצים להיות בטוחים כי כל גישה טיפולית וחינוכית שתוקפה על ידי מחקר, תהיה זמינה ונגישה עבור ילדיהם, על מנת לקדם את סיכוייהם לאיכות חיים מלאה, על אף מוגבלותם וללא קשר למשאביהם הכלכליים של הוריהם. כיום, מספקת שלוחה מגוון של תכניות חינוכיות והתערבותיות מקיפות לקידום הכשירות החברתית והעצמאות האישית של חניכיה בתפקודם היומיומי; תכניות המבוססות על פתרונות מתקדמים ותפיסות טיפוליות המספקות מענה משמעותי למוגבלויות המורכבות של ילדים ונוער עם עיכוב התפתחותי ברמות וגילאים שונים. שלוחה מציבה תכנית עבודה מתקדמת לצרכים המשתנים של הילדים, בהתאם לדרישות ההתפתחותיות בשלבים השונים של התפתחותם, מפעוטות למתבגרים צעירים.

- המאפיינים הבאים הם שתורמים לייחודיות שלוה (ויש להקפיד על יישומם במרכז החדש):
- ◀ ההכרה בזכותם של פעוטות, ילדים וצעירים בעלי צרכים מיוחדים לגדילה, שמחה ואיכות חיים (כפי שניתן להיווכח מפניהם השמחים של הילדים בשלוה, הזוכים לסביבה עשירה בגירויים ופעילויות מהנות), וזכותם של ההורים כשותפים מלאים בתהליך, להיות מעודכנים ומעורבים באופן עקבי ושיטתי.
 - ◀ התכנון המורכב של תכנית-עבודה מקיפה לכל ילד בהתאם לצרכים המיוחדים, והמתורגמת לפעילות חווייתית תואמת-גיל.
 - ◀ פעילויות ה"נופשון" הקבועות, המעניקות למשפחה מנוחה מהטיפול האינטנסיבי בילדם בעל הצרכים המיוחדים, ומאפשרות להורים לתת תשומת הלב ותמיכה חיוניים לשאר בני המשפחה.

בתכנון השלב הבא של מרכז שלוה, יש להתמודד עם סדרת פרדוקסים:

- איך ניתן לקיים את האיכות-טיפולית אישית המתקיימת כיום – בסביבה יותר גדולה?
- מהם הכיוונים העתידיים שיבטאו את היתרון הנובע מהתנאים הנלווים והחדשים?
- כיצד ניתן לשפר משמעותית את התוכנית הקיימת?

מתן תשובות משמעותיות לשאלות אלו מחייב תכנון מקיף, שיתבסס על גישות התפתחותיות-טיפוליות חדשניות, המשגה חינוכית ושילוב תמיכה טכנולוגית. ועדה מדעית-בינלאומית מיעצת, הכוללת את פרופ' מ. גורליניק (מאוניברסיטת וושינגטון בסיאטל) – מנהיג בעל מוניטין בין לאומיים בתחום ההתערבות המוקדמת, פרופ' מ. סמל (פרופ' אמריטוס מאוניברסיטת קליפורניה בסנטה ברברה) - מומחה בין עולמי בתחומי חדשנות בחינוך המיוחד, ופרופ' י. בוראק (מאוניברסיטת מקגיל במונטריאול) מומחה בתחום הגישות ההתפתחותיות בפיגור השכלי, פרופ' אריק רימרמן מאוניברסיטת חיפה ואנוכי, תסייע בגיבוש כיווני פיתוח כגון:

1. פיתוח יחידות קטנות טיפוליות מגובשות בתוך המרכז.
2. הרחבת התרומה הטיפולית תוך בחינת מכלול אפשרויות לשילוב קבוצות של ילדים עם התפתחות נורמטיבית כמודל לאינטראקציה חברתית שאינה אפשרית במתכונת הנוכחית, העמוסה, של שלוה.
3. בחינת גישות חדשות לשילוב החניכים הבוגרים בטיפול בקבוצות הילדים הצעירים, על מנת לפתח את תחושת האחריות האישית שלהם ובגרותם וכן על מנת להרחיב את האפשרויות לתשומת-לב אישית בקבוצות.
4. להמשיך בפיתוח מרכז המידע והמחקר של שלוה ולהרחיב את אפשרויותיו על מנת לתמוך בקידום מחקרים, הערכה התפתחותית, הכשרת מומחים, והפצת מידע.

בעתיד, מעבר למטרות הנוכחיות, אני מצפה כי שתי מטרות-על משמעותיות יעצבו את העבודה הטיפולית-חינוכית:

א. מחקר בלתי-פוסק לתכנון מקיף וחדשני על מנת לאפשר להורים, באופן הקשוב והמתחשב ביותר, להמשיך למלא את תפקידי היומיום התובעניים, ובד-בבד ליהנות מהישגים, שמחה והצלחה של ילדיהם. פיתוח תודעת התמיכה בקהילת שלווה יכולה לחזק את הכיוון הזה. דגש על מגמות העצמה וסגור עצמי של ההורים יכולה לתת כוח למאבקים.

ב. שילוב מודלים התערבותיים חדשניים לאיתור ובחינת כיוונים חדשים להעצמת כשירותם ועצמאותם של החניכים בטווח יכולותיהם.

לסיכום, אני מקווה כי המרכז החדש ייתן מענה משמעותי לצרכיהם החיוניים של ילדים עם ליקויים ולמשפחותיהם, תוך הצגת שינויים איכותיים בנוסף על הכמותיים. חשיבות המרכז נובעת – לא רק ממתן הסיוע הספציפי לילדים ומשפחותיהם – אלא מהצגת מודל לאומי ובין-לאומי שילווה בצורה עקבית ושיטתית בהערכה ובהדרכה מקצועית-אקדמית על ידי טובי המומחים בתחום. פעילות ההפצה של הידע בחוגים המקצועיים תתרום לאיכות התמיכה הניתנת למשפחות ולילדיהם.

בכבוד רב,

פרופ' מלכה מרגלית

פרופ' מלכה מרגלית

חברת הנהלה ב- ISEI (International Society for Early Intervention)
סגנית הנשיא ב- IARLD (International Academy of Research in LD)